

OBSAH

1	TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ	13
1.1	Charakteristika základných pojmov	13
1.1.1	Akceleračný program	36
1.1.2	Inkluzívne vzdelávanie	46
1.2	Prehľad legislatívnych noriem v SR (vo vzťahu k edukácii rómskych žiakov)	50
1.2.1	Pedagogicko-organizačné pokyny MŠVVaŠ SR na školské roky 2011/2012 a 2012/2013	55
1.3	Analýza vybraných koncepcií a názorov na system edukácie rómskych žiakov na Slovensku	60
1.3.1	Strednodobá koncepcia rozvoja rómskej národnostnej menšiny v Slovenskej republike	60
1.3.2	Dekáda začleňovania rómskej populácie na roky 2005 – 2015 a Rómsky vzdelávací fond (Uznesenie vlády SR č. 28/2005)	62
1.3.3	Amnesty International, UNDP a vzdelávanie rómskych detí na Slovensku	66
1.3.4	Legislatívny zámer zákona o sociálne vylúčených spoločnostiach	68
1.3.5	Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020	74
1.4	Negatívne tendencie v školskom systéme SR	76
1.5	Úroveň starostlivosti o žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia v základných školách v SR	80
2	SOCIÁLNE ZNEVÝHODŇUJÚCE PROSTREDIE	86
2.1	Sociálne znevýhodňujúce prostredie – prístupy v zahraničí	86
2.2	Sociálne znevýhodňujúce prostredie – prístupy v SR	94
2.2.1	Sociálne znevýhodňujúce prostredie – definícia	98
3	NULTÝ (PRÍPRAVNÝ) ROČNÍK V SLOVENSKEJ REPUBLIKE A V ČESKEJ REPUBLIKE	101

3.1	Prípravný ročník v Českej republike	101
3.2	Nultý ročník v Slovenskej republike	104
3.3	Nultý ročník – analýza prístupov a výskumov (prieskumov) v SR	
	aj v zahraničí v edukácii sociálne znevýhodnených detí a žiakov	110
3.3.1	Analýza výskumov (prieskumov) zameraných na nultý (prípravný) ročník v zahraničí	110
3.3.2	Analýza výskumov (prieskumov) zameraných na nultý ročník na Slovensku	119
4	VÝSKUM EFEKTIVITY NULTÝCH ROČNÍKOV	126
4.1	Výskumný problém, výskumné ciele a otázky	126
4.2	Metódy	131
4.3	Charakteristika výskumného súboru	134
4.3.1	Charakteristika miest a obcí	134
4.3.2	Charakteristika škôl	136
4.3.3	Charakteristika participantov	139
5	ZÁKLADNÉ KVANTITATÍVNE A KVALITATÍVNE ZISTENIA	143
5.1	Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo rómski žiaci?	143
5.2	Vzdelávanie rómskych žiakov (motivácia a prekážky)	147
5.2.1	Programy pre rómskych žiakov a pre žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia	153
5.3	Nulté ročníky v SR a v okrese Spišská Nová Ves (experimentálne overovanie)	155
5.3.1	Školská pripravenosť detí pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia – diagnostika a rediagnostika	162
5.4	Nulté ročníky v skúmaných školách	171
5.5	Žiaci v nultých ročníkoch	173
5.5.1	Dochádzka žiakov v nultých ročníkoch	175
5.5.2	Spolupráca s rodičmi	176
5.6	Pedagogickí zamestnanci v nultých ročníkoch	178
5.6.1	Asistent učiteľa v nultom ročníku	179

6	PRÍNOSY NULTÉHO ROČNÍKA	181
6.1	Výhody a nevýhody nultého ročníka	182
6.2	Prínosy podľa učiteľov a riaditeľov	185
6.3	Prínosy podľa rodičov	187
6.4	Úspešnosť absolventov nultého ročníka	188
6.4.1	Absolventi nultého ročníka vo vybraných školách okresu Spišská Nová Ves	188
6.4.2	Absolventi nultého ročníka v skúmaných školách	194
6.4.3	Životné príbehy absolventov	198
7	DISKRIMINÁCIA V NULTOM ROČNÍKU – NÁZORY PARTICIPANTOV	206
7.1	Základné východiská – diskriminácia a segregácia v školstve	206
7.2	Názory riaditeľov a učiteľov	210
7.3	Názory rodičov	213
7.4	Názory expertov a zástupcov škôl s dlhodobou tradíciou nultého ročníka	215
8	ZÁVERY A ODPORÚČANIA PRE PEDAGOGICKÚ PRAX	219
8.1	Stručne k záverom	219
8.2	Návrhy na zvýšenie efektivity vzdelávania rómskych žiakov a zmeny v organizácii nultého ročníka podľa participantov	222
8.3	Návrhy alternatívnych foriem vzdelávania	222
8.4	Návrhy zmien podmienok vzdelávania v nultých ročníkoch vedúcich k prípadnej diskriminácii a segregácii podľa expertov	223
8.5	Naše odporúčania	224
	ZÁVER	241
	ZHRNUTIE	243
	SUMMARY	246
	ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	249